

VILNIAUS MOKSLEIVIŲ SVEIKATOS CENTRO PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSAS

I. Bendrosios nuostatos

1. Pedagogų etikos kodekse (PEK) skelbiamos bendražmogiškosios bei profesinės etikos vertybinės nuostatos ir moralaus elgesio principai, kuriuos įsipareigoja taikyti visi Vilniaus moksleivių sveikatos centro (toliau –Centro) mokytojai ir darbuotojai.
2. PEK skiriamas tam, kad padėtų Centro pedagogams suprasti etiško elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešame gyvenime, bei padėtų jas spręsti.
3. PEK papildo pedagogų ir darbuotojų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos LR Švietimo įstatyme, Centro nuostatuose, vidaus tvarkos taisyklėse ir kituose norminiuose aktuose.

II. Pagrindinės sąvokos

Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.

Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

Pedagogų ir darbuotojų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgsenys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukiantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

Etikos problema – netinkamai padarytas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiantis etikos normas.

Etiškas sprendimas – tai geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.

Interesų konfliktas – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais.

Privatus darbuotojo interesas – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.

Viešieji visuomenės (valstybės) interesai – visuomenės (valstybės) suinteresuotumas. Visuomenė tikisi, kad darbuotojas į darbą žiūrės kaip į pašaukimą.

Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

Vertybė – idėjos ir įsitikinimai formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.

2. Pedagogai savo veikloje vadovaujasi šiais pagrindiniais elgesio ir veiklos principais: pagarbos, Teisingumo, žmogaus teisių pripažinimo, atsakomybės, sąžiningumo, atidos ir solidarumo.

III. Kodekso tikslai ir uždaviniai

4. PEK paskirtis nubrėžti tolerancijos ribas Centro narių tarpusavio santykiuose, išryškinti mokytojų, darbuotojų etikos požiūriu vengtiną elgesį.
5. Esamiems ir naujai priimamiems pedagogams padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, mokslinę bei pilietinę atsakomybę.

6. Formuoti pedagogų ir darbuotojų suvokimą, jog etika būtina bet kurioje veikloje, ji svarbi didinant visuomenės pasitikėjimą Centro veikla.
7. Padėti Centro pedagogams ir darbuotojams vertinti ir spręsti konkrečius etinio pobūdžio klausimus.
8. Vienas svarbiausių tikslų – neetiško elgesio prevencija.

IV. Pagrindiniai etikos principai ir veiklos etikos reikalavimai

9. Pedagogai ir darbuotojai įsipareigoja aktyviai palaikyti Centro siekius, garbingai atstovauti Centrai, etiškai elgtis tiek Centre, tiek už jos ribų.
10. Objektyviai, remiantis kompetencija, vertinti kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiškai patariant ir padedant vieni kitiems.
11. Laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareiginėse instrukcijose numatytas funkcijas.
12. Siekti aukštesnės kompetencijos pedagoginiame darbe, domėtis savo srities mokslo naujovėmis.
13. Puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu bei su savivaldos institucijomis (Centro taryba, metodine grupe, mokytojų taryba).
14. Vadovautis skirtingų lyčių lygybės principu, būti tolerantiškiems kitai nuomonei, kitų tautybių, rasių, religinių bei politinių įsitikinimų atstovams.
15. Suprasti, jog pedagogo, darbuotojo etiką pažeidžia:
 - 15.1. ugdytinių arba kolegų diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;
 - 15.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems pedagogams skirtos informacijos slėpimas, eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos;
 - 15.3. pedagogo nepagarbus atsiliepimas apie nedalyvaujančio kolegos pedagoginius gebėjimus, asmenines savybes;
 - 15.4. kai paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, kompetencija, asmeniniai reikalai ir asmeninės savybės, elgesys, gyvenimo būdas, apranga) tiek su ugdytiniais, tiek su kitais asmenimis;
 - 15.5. pedagogo nepagarbus, familiarus (per daug laisvas) elgesys su ugdytiniu, ugdytinio asmeninių savybių, šeimos aptarimas ar paviešinimas asmenims, tiesiogiai nesusijusiems su jų ugdymu, problemos sprendimu.
 - 15.6. šokiruojanti, seksuali, blaškanti ugdytinių dėmesį, (netvarkinga, laisvalaikio, apranga, vilkima per užsiėmimus);
 - 15.7. alkoholinių gėrimų ir narkotinių medžiagų vartojimas Centre ir jo teritorijoje.
16. Suteikiant pedagoginį vardą, apdovanojimą, kolegos veiklos pripažinimą turi būti remiamasi tik dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendentų savybėmis, o ne asmeniniu ar politiniu santykiu.
17. Pedagogų ir darbuotojų santykiuose tiesos sakymas, viešumas, tiesos gynimas, draugiškumas ir geranoriškumas yra vieni svarbiausių Centro bendruomenės nario etikos principų.
18. Atsiradus tarpusavio santykiuose konfliktinėms situacijoms, elgtis tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai. Išklaudyti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyviausio sprendimo.
19. Suprasti, jog pedagogo, darbuotojo laisvei prieštarauja:
 - 19.1. nepakantumas kitokiai ugdytinių ar kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;
 - 19.2. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas;
 - 19.3. mokytojų ir ugdytinių tėvų išsakomos nuomonės apie priimamus reikšmingus bendruomenei sprendimus sąmoningas ribojimas arba ignoravimas.
20. Tausoti ir atsakingai naudoti Centro turtą, medžiaginius išteklius, taupiai naudoti valstybės, rėmėjų, investuotojų lėšas vykdant įstaigos tikslus, uždavinius ir prisiimtus įsipareigojimus. Šią nuostatą pažeidžia:
 - 20.1. Centro materialinių bei finansinių išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui;
 - 20.2. Centro nuosavybės niokojimas – dėl piktavališkumo arba dėl aplaidumo.

21. Centro etikos komisijos nariai, vadovaudamiesi atsakomybe, viešumu turi siekti teisingai nagrinėti prašymus, skundus, pareiškimus, neturėti asmeninio išankstinio nusistatymo, savo įgaliojimus naudoti, priimant nešališkus sprendimus, nesinaudoti tarnybine padėtimi.
22. Skatinti kolegišką keitimąsi kūrybinėmis idėjomis, gerąją darbo patirtimi, plėtoti tarpinstitucinius, tarptautinius ryšius.
23. Kiekvienas pedagogas ir darbuotojas turi be baimės, tačiau korektiškai ir geranoriškai kelti į viešumą esamas negeroves, siekdamas pagerinti bendruomenėje profesinės etikos klimatą.
24. Kiekvienas Centro narys turi prisiimti dalį atsakomybės už sklandų Centro darbą, savo veikloje turi vadovautis bendruomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto.
25. Gerbti ir aktyviai prisidėti, puoselėjant esamas ir kuriant naujas bendruomenės tradicijas.

V. Ugdymo/(-si) ir darbo etika

26. Bendraujant ir bendradarbiaujant dalykinėje srityje, pedagogai ir darbuotojai turi būti kompetentingi, kultūringi, humaniški, teisingi, reiklūs sau ir kitiems. Kontroliuoti ir slopinti tokius savo asmeninius bruožus kaip nervingumas, nesusivaldymas, emocinis pasikarščiavimas ir pan.
27. Pedagogas privalo nešiuurkščiai, neįžeidžiančiai, bet reikliai reikšti kategorišką nepakantumą ugdytinių nesąžiningumui, elgesio normų pažeidimams. Ugdytinių pastangų bei pasiekimų vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, priklausantis nuo ugdytinio gebėjimų ir amžiaus, pasirinkto lygio.
28. Tiesioginių ar netiesioginių dovanų, neakademinių pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su ugdymo kursu, reikalavimas arba priėmimas iš ugdytinių tėvų, vertinamas kaip neetiškas poelgis.
29. Primitytinai nereikalauti asmeninio pobūdžio informacijos iš ugdytinių.
30. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos pateikimas (atskleidimas) tretiesiems asmenims, jų aptarinėjimas su kitais darbuotojais nesant specialaus pagrindo (teisinio pagrindo, naudos ugdytiniui arba numatomos žalos kitiems).
31. Neleistina naudoti privataus pobūdžio informacijos apie ugdytinį be jo tėvų sutikimo kaip mokymo ar tyrimo medžiagą.
32. Neleistinas nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas (ypač užsiėmimų metu su ugdytiniais) dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo mokslinio ir metodinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

VI. Kodekso priėmimas ir įgyvendinimas

33. Būtina PEK priėmimo sąlyga – viešas jo projekto svarstymas, kad jis būtų priimtas kaip įsipareigojimas, o neįpareigojimas.
34. Priimtas PEK skelbiamas viešai Centro internetiniame puslapyje.
35. Centro bendruomenė įsipareigoja gerbti PEK ir rūpintis jo veiksmingumu.
36. PEK vykdymo priežiūrą atlieka atstovavimo pagrindu sudaryta etikos komisija, susidedanti iš 3 Centro mokytojų, išrinktų mokytojų tarybos posėdyje slaptu balsavimu.
37. Etikos komisija savo darbą atlieka vadovaudamasi patvirtintu etikos komisijos darbo reglamentu.
38. Sankcijos už pedagogų etikos pažeidimus atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą – moralinio poveikio priemones (pvz., pastaba, įspėjimas, įvertinimo paviešinimas ir pan.). Etikos kodekso priežiūrą vykdančios etikos komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio priimant sprendimą dėl darbo sutarties pratęsimo, dėl darbuotojo skyrimo į aukštesnes pareigas, atestuojant aukštesnei kvalifikacijai kategorijai gauti bei kitais atvejais.
39. PEK negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms pedagoginėms vertybėms atveju, todėl etikos komisija, sprendama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, pedagogų etikos kodekso nenumatytais atvejais turi spręsti ar konkretus poelgis suderinamas su pedagogo etikos kodekso pripažintomis pamatinėmis etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.
40. PEK priimtas kaip Centro bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų turi palaikyti etinį susirūpinimą, skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.